

LAKIALOITE 119/2002 vp

Laki hovioikeuslain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan uuden Jyväskylän hovioikeuden perustamista hovioikeuksien toimintaedellytysten ja tehokkuuden lisäämiseksi,

kansalaisten oikeusturvan parantamiseksi ja kustannusten säästämiseksi.

PERUSTELUT

Suomessa on kuusi hovioikeutta. Ne ovat Turun, Vaasan, Itä-Suomen (Kuopion), Helsingin, Kouvolan ja Rovaniemen hovioikeudet. Suurin osa hovioikeuksien käsittelemistä asioista on valituksia käräjäoikeuksien ratkaisusta. Hovioikeudet käsittelevät lisäksi ensimmäisenä asteen valtio- ja maanpetosasioita sekä eräitä virkasyyteasioita. Niiden tehtäviin kuuluu myös valvoa yleisellä tasolla piirinsä käräjäoikeuksien toimintaa.

Vuonna 1998 tuli voimaan uusi hovioikeusmenettely, joka lisäsi ratkaisevasti suullisten käsittelyjen määrää. Vuonna 2001 hovioikeudet järjestivät pääkäsittelyjä noin 3 100 asiassa ja määrä on kasvussa. Hovioikeudet ovat ruuhkautuneet yhä pahemmin. Keskimääräinen käsittelyaika oli vuonna 2001 jo 7,8 kuukautta. Tätä on pidettävä liian pitkänä oikeusturvan näkökulmasta, ja se aiheuttaa monenlaisia vaikeuksia ja menetyksiä oikeusturvaa hakeville. Pitkiin käsittelyaikoihin ovat syynä laajentuneet ja vaikeutuneet asiat. Suurin syy on kuitenkin suullis-

ten käsittelyjen määrän kasvu ja alueellisesti liian laajat hovioikeuspiirit.

Hovioikeuksien ruuhka- ja kustannustennousongelmien ratkaisemiseksi on esillä muutoksenhakuoikeuden rajoittaminen ja menettelyn keventäminen. Nämä ovat arveluttavia keinoja, koska ne vaarantavat kansalaisten oikeusturvaa ja luottamusta tuomioistuinlaitokseen. Nämä puolestaan ovat erittäin vakavia asioita.

Koska hovioikeuksien tuomiopiirit ovat varsin suuria, hovioikeudet järjestävät hovioikeuspaikkakuntien ulkopuolisilla matkakäräjillä suullisia pääkäsittelyjä yhä enemmän. Vuonna 2001 näitä asioita oli noin 400 ja määrä on kasvussa. Suuri osa näistä oli Vaasan hovioikeuspiirin alueella ja varsinkin Jyväskylässä. Hovioikeudelle tulee erittäin paljon matkapäiviä. Liikenne- ja tieyhteydet Vaasan ja Jyväskylän välillä ovat huonot. Matkakäräjistä aiheutuu kasvava määrä kustannuksia. Tuomarien työaikaa kuluu kohtuuttomasti autossa istumiseen. Toisaalta mm. oikeuskansleri on lausunnossaan

edellyttänyt hovioikeuksien pitävän istuntoja eri paikkakunnilla.

Hovioikeuksien asiaruuhkien purkamisen, kansalaisten oikeusturvan ja tuomioistuinlaitoksen kokonaiskustannusten hillitsemiseksi on perusteltua perustaa uusi, seitsemäs hovioikeuspiiri. Luontevinta on sijoittaa uusi hovioikeus Jyväskylään. Jyväskylässä pidetään jo nyt käytännössä joka viikko usean päivän mittaiset Vaasan hovioikeuden matkakäräjät. Vuonna 2000 Vaasan hovioikeuden 424 suullisen pääkäsittelyn asiasta 147 käsiteltiin Jyväskylässä. Seuraavana vuonna vastaavasti 476 asiasta 181 käsiteltiin Jyväskylässä. Nopeasti kasvavan ja kehittyvän Jyväskylän ja sitä ympäröivän maakunnan alueella hovioikeudessa käsiteltävien asioiden määrä ja sen kasvu on niin mittava, että etäisyydet huomioon ottaen Jyväskylän hovioikeuden perustaminen on järkevä ratkaisu. Jyväskylästä on järjestettävissä asianmukaiset tilat hovioikeudelle.

Jyväskylän hovioikeuspiiriin tulisi määrätä koko Keski-Suomen maakunta ja lisäksi ainakin Itä-Suomen hovioikeuspiiristä Pieksämäen kärä-

jäpiiri, johon mm. Hankasalmen ja Kangasniemen kunnat kuuluvat. Myös Oriveden, Mäntän ja Virtain seutukuntien kunnat olisi perusteltua siirtää Turun hovioikeuspiiristä uuteen Jyväskylän hovioikeuspiiriin, koska näiltä alueilta etäisyydet Turkuun ovat kohtuuttoman pitkät. Näin toteutettuna myös mm. Turun hovioikeuden työmäärä keventyisi ja ruuhkat vähenisivät. Viimeksi mainittujen seutukuntien liittäminen uuteen hovioikeuspiiriin edellyttää tarkistuksia käräjäoikeuspiirien rajoihin.

Hovioikeuden tuomiopiirin perustaminen Jyväskylään muodostaa kohtuullisen kokoisen, yhtenäisen ja toimivan kokonaisuuden. Samalla saavutetaan kustannussäästöjä sekä valtiolle että asiakkaille melko pian hovioikeuden perustamisen jälkeen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2003.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

hovioikeuslain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun hovioikeuslain (56/1994) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Hovioikeudet

Yleisiä ylioikeuksia ovat Turun, Vaasan, Itä-Suomen, Helsingin, Kouvolan, Rovaniemen ja Jyväskylän hovioikeudet.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

.

Helsingissä 3 päivänä lokakuuta 2002

Toimi Kankaanniemi /kd
Juha Karpio /kok
Reijo Laitinen /sd